

Potenciació d'actituds positives cap a la recerca a través de l'Ensenyament

Mª Teresa Lluch i Canut, Infermera Psiquiàtrica i Psicòloga, Professora Titular Escola d'Infermeria U.B.

Durant molt de temps, i encara avui en dia, es debat com a concepte filosòfic si la infermeria és un art o una ciència. Segurament aquesta dicotomia tenia cabuda i sentit en els anys en què la infermeria treballava molt des de la intuïció i el sentit comú, però actualment el treball dels professionals de la infermeria ha passat a ocupar un lloc de rellevància (més o menys reconegut) dins de les cures a les persones i al seu entorn, i les funcions i activitats que es desenvolupen tenen una estructuració fonamentada en el coneixement de les grans teories conceptuals de la salut i de l'assistència. Per tant, el treball que desenvolupa el personal d'infermeria (igual que el de la resta de professionals de la salut) està arrelat en un procediment científic d'intervenció on s'emfatitza fonamentalment la pràctica basada en l'evidència i l'efectivitat clínica de les intervencions. Aquesta petita reflexió ens condueix a poder parlar de la recerca no ja com un fet per implantar sinó com un fet que va inclòs dins del nostre *afers quotidianità* i, per tant, comença a ser important parlar de com podem potenciar, fomentar i estimular la recerca en lloc de parlar d'introduir-la o iniciar-la.

Dins dels components de la promoció i del foment trobem un element important, que és l'educació, i, en aquest sentit, parlarem del foment de la recerca en una doble vessant: d'una banda, la recerca com a actitud de treball per poder assolir les nostres funcions d'una manera professional i estricta; i, de l'altra, la recerca com a element d'intervenció, no deslligat del tot de l'actitud però, si més no, que fa un èmfasi especial en el component de l'assistència més directa. No podem oblidar que totes les activitats que desenvolupem, ja siguin en un sentit de cuidar o ja siguin en el sentit més ampli d'interaccionar amb altres professionals, han de tenir l'aval i el suport d'uns objectius definits i per un procediment metòdic d'aplicació. Amb això volem dir que la força de les intervencions d'infermeria va encaminada cap al reforçament de la nostra professió com una ciència amb base teòrica (per descomptat) però, sobretot, amb una base empírica forta que sorgeix fonamentalment de la recerca. Pensem, així mateix, en les funcions principals de la recerca descrites en els manuals teòrics bàsics i que són les següents: descriure, corroborar, controlar, explicar, correlacionar i confirmar fets, situacions o fenòmens de la realitat. Tot, evidentment, va encaminat cap a un objectiu global, que és augmentar i reforçar el nostre coneixement científic del comportament humà i del seu entorn per poder ajudar millor.

Per tot això, i segurament per molt més, podem pensar que l'activitat que ha de dur a terme tot professional de la salut, i en especial el d'infermeria, ha d'anar encaminada a potenciar el seu treball de

coneixement i d'aprofundiment de l'ésser humà al qual cuida i ajuda en els moments de necessitat.

Però ara convindria reflexionar sobre què vol dir *cuidar* i, en aquest sentit, hem de remarcar el fet que *cuidar* té un fort component d'acció, de comportament, d'actuació i, per tant, darrere del *cuidar* hi ha les *actituds* del *cuidar*.

Com assenyala M. D. Miguel (1995), "tenir una actitud implica estar a punt per respondre d'una manera determinada". Aquesta activitat impulsora de l'actitud és la que ens haurà d'estimular a utilitzar i aplicar els principis de la recerca científica en totes les nostres activitats professionals i en tots els àmbits d'intervenció. El paper que té l'educació en la formació, en el manteniment i en la potenciació de les nostres actituds es reflecteix en les grans teories de l'aprenentatge que reforcen constantment la influència de l'ensenyament en les nostres maneres d'actuar i de respondre als diferents esdeveniments que ocorren en la lluita humana de cada dia. És per això que l'educació és present sempre en els mitjans que volen incidir sobre el nostre comportament i les nostres actituds. La base fonamental de la formació d'actituds la trobem en l'aprenentatge. Per tant, els professors que ens dediquem a l'ensenyament tenim una responsabilitat i un paper important en la formació d'actituds dels nostres estudiants.

Justament treballant en aquesta idea, J. Dyson, cap d'Infermeria de la Universitat de Derby (Anglaterra), ha publicat en la revista *Journal of Advanced Nursing* del mes de setembre d'aquest any un estudi de recerca sobre la relació que hi ha entre les actituds d'infermeria cap a la recerca i les seves experiències formatives. Els objectius principals d'aquest estudi han estat, d'una banda, familiaritzar l'estudiant amb la terminologia de recerca, capacitant-lo per relacionar els aprenentatges amb la posada en pràctica en el medi real, i, de l'altra, estimular canvis positius en les actituds dels estudiants cap a la recerca.

Per treballar i avaluar aquests objectius es va dissenyar un qüestionari d'actituds, que es va aplicar abans i després de la impartició de mòduls formatius, per identificar alguna diferència significativa en les actituds dels estudiants cap a la recerca.

El qüestionari va ser dissenyat seguint una escala de Likert i les afirmacions que s'hi feien estaven fonamentades en quatre aspectes centrals:

- sentiments cap a la recerca
- coneixements i interès per la recerca
- perspectives d'educació referents a la recerca
- percepcions de la pertinència i de l'accessibilitat de la recerca.

Els mòduls d'ensenyament que es van dissenyar per impartir la formació se centraren en la transmissió de coneixements sobre recerca, que potenciaven la implicació i la participació activa de l'alumnat en cada etapa del procés i que buscaven en tot moment l'aplicació en l'àrea clínica d'intervenció.

L'estudi es va portar a terme amb una mostra de 56 estudiants, tots ells professionals de la infermeria amb experiència clínica reconeguda. Els resultats van demostrar que es produïa un canvi d'actitud cap a la recerca, ja que s'expressaven actituds més positives en finalitzar els mòduls d'ensenyament. Els canvis fonamentals es van notar en l'increment de seguretat a l'hora d'utilitzar i d'incloure la terminologia de recerca en el llenguatge clínic, i en l'actitud més crítica per detectar i avaluar els diferents mètodes de recerca. També es va detectar un augment en la consulta de reculls de recerca i d'articles de revistes.

Aquesta experiència, si la considerem com un petit exemple, ens pot servir tant al professorat com a l'alumnat per treballar cap a la potenciació dels components bàsics que ens han assenyalat en aquest article. Així:

- Potenciem sentiments positius cap a la recerca: entusiasme, simpatia, confiança.
- Estimulem l'interès i les ganes de conèixer i de treballar amb rigor científic.
- Potenciem totes les vies possibles d'ensenyament.
- Facilitem al màxim totes les vies d'accessibilitat a la recerca i n'emfatitzem la importància.

Sembla, doncs, que el foment de la recerca en infermeria és cosa de tots. I, potser, si cal emfatitzar alguna cosa és que de ben segur hi ha lloc per a tothom. Totes les idees són bones i, per això, animat a treballar la teva!

Referències Bibliogràfiques

DYSON, J. "Research: promoting positive attitudes through education". A: *Journal of Advanced Nursing*. 1997, núm. 26, pàg. 608-612.

MIGUEL, M. D. "Formación de las actitudes y procesos de cambio". A: NOVEL, G. et al. *Enfermería Psicosocial y Salud Mental*. Barcelona: Masson, 1995, cap. 4.

l'e-Mail

Pau Farrando. e-mail: farrando@bcn.servicom.es

L'E-Mail (Electrònic Mail) és fonamentalment un sistema de correu, amb el que ens podem comunicar amb totes les persones del planeta. Quin és l'impacte d'aquesta nova tecnologia? Trobem una explicació quasi intuïtiva d'aquest fenomen, és l'efecte multiplicador de la tecnologia. Equest és un concepte sorprenent. L'efecte multiplicador d'una tecnologia és el número de vegades que la tecnologia en qüestió és capaç de millorar la funció o l'objectiu que se li ha assignat. Per exemple, l'automoció permet passar de la nostra velocitat de desplaçament al caminar (uns 6 km/h), a uns 90 km/h amb un automòbil en carretera, això significa un factor multiplicatiu de 15. En el cas del E-Mail aquest efecte multiplicatiu encara és més gran, pensem el cas d'enviar una carta d'Espanya a l'Índia, actualment aquest procés tardarà no menys d'una setmana, si s'utilitza un E-Mail no tardarà més de 5 minuts, obtenint d'aquesta manera un factor multiplicatiu de més de 2000.

Vegem ara com és aquest sistema. El format d'adreça de correu electrònic té un aspecte un tant criptic a veure com es lleixen i què signifiquen: una adreça típica és Rfarre@ub-bell.es. La direcció es divideix en dues parts; primer el nom de l'usuari, en aquest cas Rfarre i la localització física d'aquest usuari, ub-bell.es. El símbol que separa el nom de l'usuari i la seva situació és l'arroba (@), que és abreviatura de "at" en anglès "en". Així aquesta adreça es llegiria: "Rfarre en ub-bell.es." Un factor molt important és que en Internet hi ha una organització que vetlla pels dominis,

un domini és la part de la dreta de l'arroba, per aconseguir que no existeixin duplicats dels mateixos i tenir un sistema de correu fiable.

A través de l'E-Mail, no solsament podem enviar un missatge, sinó que també es poden enviar documents de manera ràpida i amb facilitat. Quan enviem un document via E-Mail, aquest reb el nom de "attach". Imaginem que volem enviar un document escrit amb MS Word a un amic que està a l'Alemanya. Si ho fessim amb mètodes tradicionals hauríem de gravar el document en un suport magnètic (p.e. disquette) i enviarlo per correu ordinari a Alemanya o bé per un sistema de missatgeria privat. A més a més de la lentitud d'aquest sistema, s'hi afageix el factor econòmic respecta a un E-Mail, ja que al ser un servei de Internet, no pagarem pel seu ús, i menys per la distància del destí.

Una altra avantatge dels E-Mail, és que al ser un servei global (per definició de Internet), podem llegir el nostre correu des de qualsevol punt del planeta, simplement connectant el nostre servidor de correu.

Els E-Mail també tènien inconvenients, com poden ser la seva falta de validesa legal (no es pot justificar una tramesa o recepció) i d'altres més subtils...

I per acabar desitjo que les avantatges que ens treieu siguin sempre superiors a les desavantatges, i espero que l'utilitzeu. A propòsit, aquí va l'E-Mail d'AGORA: dmiguel@bell.ub.es

